

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quòd ea quae ad vsus necesarios conducunt, abunde mortalibus Deus
suppediat: contra, quae ad voluptatem faciunt parcus, vtrumque videlicet
accomodate ad fructum ex illis percipiendum dispensans. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

quædam res, quarum veritatis certa compræhensio in profundo demersa iacet: quæ quidem sunt admirabilem planè naturam affecutæ: Cuius generis est vis illa aquarum calore tepescentium. Causam vero tanti caloris, nemo facile explicare poterit. Est profecto mirabile, illud quod igneum est, cum aqua frigida vndique circumfundatur, non inlitum & inclusum calorem amittere. Videntur sane id genus res, & in vniuerso orbe perraræ ad inueniendum, & in exiguum numerum ad recensendum redactæ, quo quemadmodum mihi persuadeo, diuinæ prouidentia vis ab hominibus facilius possit intelligi: quæ duas naturas maximè contrarias ex vna eademq; tanquam radice elici exprimiq; constituit. Quanquam porro permulta sunt & numero fere infinita, quæ ad hominum solatium oblectationemq; à Deo opt. max. tribuuntur: fructus tamen oleæ vitisq; imprimis. Altera enim ad animum reficiendum exhilarandumq; vim habet, altera præterquam, ad corporum vsum valet, ad curationem præterea est accommodata. plurimum item habet admirationis iugis & continuus fluuiorum cursus, qui noctu & interdiu fluit, quiq; speciem præ se fert aternæ vitæ perpetuæque. Noctis item successio eiusdem momenti est & ponderis.

Quod ea quæ ad vsus necessarios conducunt, abunde mortalibus Deus suppeditat: contra, quæ ad voluptatem faciunt parcius, vtrumque videlicet accommodate ad fructum ex illis percipiendum dispensans.

CAP. VIII.

HAEC omnia à nobis dicta sint, vti pro certo cõstet, nihil temere, nihil incõsulto fieri, sed cõsilio & prouidentia Dei omnia, qui quidè & auri, & argenti, & æris, & reliquorum denique metallorum genus produxit, ea quidem copia, quæ ad vitam satis esset. Atque illa quorum multitudo & varius vsus existeret, affatim suppeditari mandauit: alia vero, quæ ad hominum delectationem & delicias solum spectarent, sicut splendore magnifica, ita numero pauca esse voluit, quò nec parce nimis, nec nimis large suppetere viderentur. Quod si eadem abundantia ipsarum rerum, quæ ad ornatum fabricata sunt, fuisset concessa, illi qui metallis

R. r   è terrâ

CONSTANTINI ORATIO

è terra excidendis dant operam, vsu illarum rerum, quæ ad agriculturam, & ad extruendas ædes, & ad naues fabricandas aptæ sunt, vt ferri & aris propter nimiam superiorum rerum cupiditatem, neglecto, magnum harum numerum colligere pro nihilo putarent, & ad eas res comparandas, quæ ad delicias & inanem diuitiarum affluentiam pertinent omni cura & cogitatione incumberent, Quamobrem aurum & argentum elicere, plus ferunt habere, & difficultatis & laboris, quam cætera metalla omnia, vt magnitudini cupiditatis laboris magnitudo opponeretur. Quot etiam alia diuinæ prouidentiae opera licet enumerare, quæ in omnibus rebus, quas nobis tam copiose largita est, cernuntur: quibus quidem humanam vitam, tum ad modestiam, aliasque virtutes omnes euidenter impellit, tum à fordida, importunaque auaritia auocat? Quorum vniuersorum rationem, causamque peruestigare, maius ac difficilius quiddam est, quam quod possit consequi & efficere humana mens. Quomodo etenim quisquam ipsam veritatem accurate assequi, aut qua ratione caduci & imbecilli animantis mens, illam sempiternam ac synceram Dei voluntatem cogitatione complecti poterit?

De Philosophis, qui nihil non scire cum voluerint, tum opinionibus lapsi erant, tum propter Platonis dogmata periculis obnoxij.

C A P. I X.

QVapropter res, quas & viribus nostris præstare valeamus, & nostræ naturæ cõueniant, moliri oportet. Probabilitas enim, quæ in disceptationibus versari solet, magnam partem nostri à rerum veritate abducit, quod non paucis philosophis, qui tum in differendi subtilitate, tum in rerum natura indaganda magnas nugas consectetur, profecto contingit. Quoties enim, si forte rerum conquisitarum magnitudo eorum captum superet, variis quibusdam & argutis dicendi rationibus ipsum verum obscurant? Itaque illis accidit, vt & sibi pugnantia opinentur, & decretis digladiantur inter se, idque cum se sapientes haberi volunt, vnde populo-